

Sygn. akt IV CSK 725/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku następców prawnych W. Z. – A. Z.
i M. Z.

przy uczestnictwie H. K.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) oddala wniosek wnioskodawców o zasądzenie kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

H. K. - uczestniczka postępowania z wniosku następców prawnych W. Z. o podział majątku wspólnego - skierowała do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 11 kwietnia 2019 r., którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w M. z dnia 27 września 2018 r., poprzez obniżenie kwoty nakładu pieniężnego na majątek osobisty uczestniczki z kwoty 103 731 zł na kwotę 71 649 zł oraz obniżenie kwoty zasądzonej tytułem zwrotu nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestniczki z 51 865,50 zł na 35 824,50 zł.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze oparto się na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że o oczywistej zasadności skargi świadczy dokonanie rozliczeń pomiędzy małżonkami na podstawie art. 405 k.c., podczas gdy - w ocenie skarżącej - istniała podstawa świadczenia dokonanego przez jej małżonka, tj. porozumienie w sprawie współdziałania stron dla osiągnięcia zamierzonego celu, a także pominięcie przez Sąd rozpoznający sprawę przepisów właściwych do rozliczenia nakładów, czyli art. 224-231 k.c.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oparte na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.).

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska skarżącej. Już w uchwale z dnia 16 grudnia 1980 r. (III CZP 46/80, OSNC 1981, nr 11, poz. 206 SN wskazał, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego rozliczeniu podlegają również nakłady z majątku odrębnego (aktualnie osobistego) małżonków na majątek odrębny (aktualnie osobisty) jednego z nich, szczególnie jeśli dotyczą rzeczy, na którą poczyniono również nakłady z majątku wspólnego. Nie oznacza to jednak, że rozliczenia tych nakładów mieszczą się w hipotezie art. 45 k.r.o. Jednocześnie nie istnieje inna podstawa prawna poza instytucją nienależnego świadczenia,

zgodnie z którą następowałoby rozliczenie tego typu roszczeń. Uwadze skarżącej umyka fakt, że każde zobowiązanie umowne musi mieć określone *essentialia negotii*, czyli podstawowe obowiązki i świadczenia stron. Nawet jeżeli zmarły wnioskodawca i uczestniczka realizowali wspólnie określony cel w postaci wzniesienia i wyposażenia budynku mieszkalnego, to ich współdziałania nie sposób nazwać umową, ani ustalić na podstawie przedstawionego materiału dowodowego, do czego każde z nich się zobowiązało. Również argument dotyczący niezastosowania art. 224-231 k.c. nie zasługuje na aprobatę. Przepisy te dotyczą bowiem rozliczenia nakładów uczynionych przez samoistnego posiadacza rzeczy w przypadku, gdy jej właściciel został wyzuty z posiadania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2012 r., II CSK 113/12, nie publ.). Taka sytuacja nie odpowiada stanowi faktycznemu niniejszej sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.